

**IZVEDBENI NASTAVNI PROGRAMI (SILABUSI)
INTEGRIRANOG SVEUČILIŠNOG STUDIJA
MEDICINE
ZA AKADEMSKU 2025./2026. GODINU**

Mostar, rujan 2025.

Studijski program	MEDICINA					
Ciklus	INTEGRIRANI	Vrsta	SVEUČILIŠNI			
Smjer	-	Modul	-			
Godina studija	1.	Semestar	I.			
Naziv predmeta	MEDICINSKA FIZIKA I BIOFIZIKA	Kod predmeta	MFM101			
ECTS	5,5	Status	OBVEZNI			
Broj sati nastave			Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
			24	20	16	0
	dr. sc. Stipe Galić, doc.	24	0	16	0	
	Ivan Lasić, v. asist.	0	20	0	0	
Ciljevi predmeta	Upoznati studente s osnovnim konceptima fizike i njihove primjene na biološke sustave. Pružiti studentima znanja i vještine povezane uz silu i gibanja, optiku i optičke uređaje, elektricitet i magnetizam, osnove spektroskopije, hidrodinamiku i hidrostatiku, radioaktivnost i elektromagnetski spektar, termodinamiku, titranje, zvuk i ultrazvučne valove te njihova primjena u medicini i fiziologiji. Osposobiti studenta za primjenu analitičkog, kvantitativnog pristupa u proučavanju funkcija ljudskog tijela.					
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU) Student:			Kod ishoda učenja predmeta	Kod IU na razini studijskoga programa	
	Opisuje i objašnjava osnovne fizikalne zakone potrebne za razumijevanje primjene istih u biološkim sustavima			IU- MFM101-1	IU-M1	
	Opisuje i tumači fizikalne osnove bioloških procesa na molekularnoj razini			IU- MFM101-2	IU-M1 IU-M3	
	Navodi i tumači mehanizme djelovanja bioloških sustava na temelju poznavanja osnovnih fizikalnih zakona uporabom jednostavnih modela			IU- MFM101-3	IU-M1 IU-M2	
	Opisuje i objašnjava fizikalne osnove dijagnostičkih i terapijskih metoda u medicini			IU- MFM101-4	IU-M1	
	Mjeri zadane fizikalne veličine i interpretira rezultate mjerenja			IU- MFM101-5	IU-M1	
Preduvjeti za upis predmeta	Sukladno pravilniku o integriranom studiju					
Sadržaj predmeta	Tjedan/turnus	Tema				
	Predavanja	Predavanja: <i>Osnovne matematičke funkcije u biologiji i medicini:</i> Linearna. Recipročna ovisnost. Eksponencijalna. Logaritamska. Periodična: harmonijska i neharmonijska. Vektori i operacije s vektorima. Diferencijalni račun. <i>Struktura atoma i molekula:</i> Građa i stabilnost atomske jezgre. Radioaktivnost. Struktura molekule. Kovalentna, ionska i polarna vezanja. Energijska stanja u molekuli. Elektromagnetsko zračenje. Vrste elektromagnetskog zračenja. Dualna svojstva EM svjetlosti (pokus). Međudjelovanje elektromagnetskog zračenja i materije. Zakon apsorpcije. Uvod u spektroskopiju. Vrste spektroskopija. Uporaba radioaktivnosti i EM valova u medicine. <i>Optika:</i> Elektromagnetski val; lom refleksija, ogib, disperzija. Geometrijska optika. Širenje svjetlosti kroz prostor. Dioptri: ravni, sferni i kombinacije dioptara. Leće. Zrcala. Fizikalna optika. <i>Pojam sile i energije:</i> Gibanje čvrstih tijela. Energija tijela. Newtonovi zakoni. Gibanje i deformacije čvrstih tijela pod djelovanjem sile. Centripetalna i centrifugalna sila, uporaba u medicini, pokus. Poluga; translacijska i rotacijska ravnoteža. Vrste poluga u ljudskom tijelu. <i>Hidrostatika i hidrodinamika:</i> Fizika plinova i primjer primjene u medicini. Tlak. Pascalov zakon, hidrostatski tlak, uzgon, Bernoullijev zakon, Poisselov zakon. Reološka svojstva krvi. Jednostavniji primjeri primjene osnovnih zakona hidrostatike i hidrodinamike na ljudsko tijelo. <i>Uvod u elektricitet i magnetizam:</i> Električno i magnetsko polje. Polarizacija. Indukcija. Akcijski potencijal. Fizikalne osnove EKG, EEG I EEG. Tkiva u električnom i magnetskom polju. Tkivo u stalnom i promjenljivom električnom polju; mehanizmi polarizacije tkiva. Tkivo u stalnom i promjenljivom magnetskom polju; magnetska svojstva tvari. Mehanizmi zagrijavanja tkiva u promjenljivom električnom, promjenljivom magnetskom i elektromagnetskom polju. Praktični primjeri i pokusi. <i>Termodinamika:</i> Osnovni zakoni				

		termodinamike. Termodinamika bioloških sistema. Prijenos energije. Praktični primjer prijenosa energije zbog različitih temperatura i numeričko rješavanje problema. Prijenos mase. Difuzija. Osmoza. Nernstova jednađba u biologiji, kemiji, fizici, fiziologiji. <i>Titranje kao izvor vala</i> : Zvučni val. Širenje zvučnog vala kroz prostor. Audiometrija; izofonske krivulje. Nivo intenziteta. dB. Nivo glasnoće. Odnos fizikalnih i fizioloških parametara. <i>Ultrazvuk</i> : Način rada i izvedba UZV uređaja. Fizikalne osnove. Dopplerov efekt. Način rada i izvedba UZV koji koristi dopplerov efekt. Fizikalna ograničenja UZV uređaja.															
	Seminari	Seminari: <i>Računski zadatci i praktični primjeri (pokus)</i> : Radioaktivnost. Elektromagnetsko zračenje. Vrste elektromagnetskog zračenja (pokus). Dualna svojstva EM svjetlosti (pokus). Međudjelovanje elektromagnetskog zračenja i materije (pokus). Zakon apsorpcije (pokus). Uvod u spektroskopiju (pokus). Uporaba radioaktivnosti i EM valova u medicini. Eektromagnetski val; lom refleksija, ogib, disperzija. Geometrijska optika. Dioptri: ravni, sferni i kombinacije dioptara. Leće. Zrcala. Gibanje čvrstih tijela. Energija tijela. Newtonovi zakoni. Centripetalna i centrifugalna sila, uporaba u medicini (pokus). Poluga. Vrste poluga u ljudskom tijelu (pokus). Fizika plinova i primjer primjene u medicini (pokus). Osnovni zakoni hidrostatike i hidrodinamike na ljudsko tijelo. Tkiva u električnom i magnetskom polju (pokus). Tkivo u stalnom i promjenljivom električnom polju (pokus). Termodinamika bioloških sistema. Modeliranje makromolekula. Praktični primjer prijenosa energije zbog različitih temperatura i numeričko rješavanje problema. Nernstova jednađba u biologiji, kemiji, fizici, fiziologiji. Zvučni val. Audiometrija; izofonske krivulje. Odnos fizikalnih i fizioloških parametara. Način rada i izvedba UZV uređaja (pokus).															
	Vježbe	Izvođenje praktičnih laboratorijskih vježbi: Izvođenje mjerenja zadanih fizikalnih veličina. Statistička i računalna obrada podataka i način pisanja izvještaja. Interpretacija rezultata. Radioaktivnost. Vrste elektromagnetskog zračenja. Međudjelovanje elektromagnetskog zračenja i materije. Zakon apsorpcije. Uvod u spektroskopiju. Vrste spektroskopija. Elektromagnetski val; lom refleksija, ogib, disperzija. Geometrijska optika. Fizikalna optika. Poluga; translacijska i rotacijska ravnoteža. Uzgon, Bernoullijev zakon, Poisselov zakon. Osnove elektromagnetizma i električnih komponenti. Tkiva u električnom i magnetskom polju. Termodinamika bioloških sistema: vlaga zraka i prijenos energije. Titranje kao izvor vala: Zvučni val. Određivanje fizikalnih parametara zvuka i odnos fizikalnih i fizioloških parametara. Ultrazvuk: određivanje rezolucije i uvid u artefakte mjerenjima na UZV fantomu. Fizikalna ograničenja UZV uređaja.															
Jezik	Hrvatski jezik																
E-učenje	Nastava se izvodi uživo. U slučaju potrebe, predavanja, seminari i dio vježbi može se odvijati kombinirano uživo i online putem platformi za e-učenje (Google Meet). Do maksimalno 20% nastave može se odvijati online.																
Metode poučavanja	Predavačke, interaktivne i aktivno-iskustvene																
Oblici provjere znanja (označiti- Bold)																	
<table><tr><th colspan="4">Vrsta predispitne obveze</th><th colspan="3">Vrsta ispita</th></tr><tr><td>kolokvij</td><td>seminarski rad</td><td>esej/referat</td><td>praktični/projektni zadatak</td><td>ostalo</td><td>pismeni</td><td>usmeni</td><td>praktični</td></tr></table>			Vrsta predispitne obveze				Vrsta ispita			kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Vrsta predispitne obveze				Vrsta ispita													
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični										
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni																	
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni												
Pohađanje nastave			60	2													
Seminarski rad			15	0,5	10 %												
Predrok/Praktični ispit		IU- MFM101-5	30	1	10 %												
Predrok/Pismeni ispit		IU- MFM101-1 IU- MFM101-2 IU- MFM101-3 IU- MFM101-4	60	2	80 %												
Ukupno			165	5,5	100 %												
Način izračuna konačne ocjene																	
Konačna ocjena dobije se zbrojem bodova prikupljenih iz seminarskih radova (10%), praktičnih vježbi (30%) i pismenog ispita (60%). Detaljan opis naveden je u dodatnim informacijama o predmetu.																	

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Brnjas-Kraljević, Jasminka, Fizika za studente medicine. Medicinska naklada, Zagreb, 2001.		x	x				x			
	Hobbie and Roth, Intermediate Physics for Medicine and Biology, Fourth edition, Springer 2006		x		x			x			
Dopunska	Materijali s nastave		x	x	x						x

Dodatne informacije o predmetu:

Ovaj predmet vrednuje se na način da su studenti dužni zadovoljiti praktični ispit iz cikličkih vježbi te nakon toga mogu pristupiti završnom pismenom ispitu.

- Praktični ispit iz cikličkih vježbi se održava na način da svaki student izvuče nasumice jednu vježbu te je za zadano vrijeme odradi. Ovaj ispit se vrednuje bodovima od 0-5, s tim da je potrebno prikupiti najmanje 2 boda da bi se vježbe smatrale uspješno položenim.
- Pismeni ispit je sastavljen od 40 pitanja sa ponuđenim odgovorima od kojih je samo jedan točan, te je vrednovan sa 40 bodova, studenti su dužni prikupiti najmanje 22 bodova (55%) da bi zadovoljili prag prolaznosti na ukupnom ispitu. Također, studenti su dužni po svakom ishodu učenja skupiti 55% za prolaz.
- Seminarski zadatci se boduju u rasponu od -3 boda do 5 boda.

Broj bodova	Postotak	Ocjena
0–27	0–54.9 %	Nedovoljan (1)
28–33	55–66.9 %	Dovoljan (2)
34–39	67–78.9 %	Dobar (3)
40–44	79–89.9 %	Vrlo dobar (4)
45–50	90–100 %	Odličan (5)

Za studente koji su zadovoljili praktični ispit iz cikličkih vježbi te prag prolaznosti na ukupnom ispitu ukupna ocjena je izračunata zbrojem svih prikupljenih bodova. Kriterij ocjenjivanja je u tablici.

Važna napomena: jednom položen ispit iz praktičnih vježbi i bodovi s njega, kao i bodovi sa od seminarskih radova vrijede do kraja akademske godine.

Studijski program	MEDICINA				
Ciklus	INTEGRIRANI	Vrsta	SVEUČILIŠNI		
Smjer	-	Modul	-		
Godina studija	1.	Semestar	I.		
Naziv predmeta	MEDICINSKA BIOLOGIJA	Kod predmeta	MFM102		
ECTS	9,5	Status	OBVEZNI		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		45	30	35	0
Nastavnici	dr. sc. Jurica Arapović, red. prof.	13	4	5	
	dr. sc. Bojan Polić, red. prof.	6	4	2	
	dr. sc. Ilija Brizić, doc.	2	6	2	
	dr. sc. Maja Arapović, izv. prof.	12	4	6	
	dr. sc. Božo Šušak, doc.	12	6	10	
	Katarina Nakić, asist.	0	3	5	
	Luka Laura, asist	0	3	5	
Ciljevi predmeta	Ciljevi ovog predmeta su: Postići kod studenata poznavanje temeljnih postavki suvremene biološke znanosti čija su dostignuća danas neophodna za dijagnostiku i terapiju bolesti u čovjeka te budućnost medicine. Studenti će usvojiti stručnu terminologiju potrebnu za kontinuirano praćenje suvremene biomedicinske literature. Studirat će dosadašnje spoznaje molekularne i stanične biologije s posebnim naglaskom na biologiju čovjeka. Studenti će aktivno biti uključeni u problemski orijentiranu nastavu koja je organizirana u vidu predavanja, seminara i vježbi s ciljem razvijanja jednostavnih praktičnih i komunikacijskih vještina te razumijevanja osnovnih bioloških procesa, ali i kritičkog razmišljanja na temelju usvojenog znanja o suvremenoj biološkoj znanosti.				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU) Student:		Kod ishoda učenja predmeta		Kod IU na razini studijskoga programa
	Razvija sposobnosti samostalnog učenja		IU-MFM102-1		IU-M21
	Kritički prosuđuje gradivo te koristi informatičke tehnologije		IU-MFM102-2		IU-M9 IU-M20
	Razvija etičnost i odgovornost		IU-MFM102-3		IU-M12
	Opisuje i analizira osnove građe i funkcije stanice (makromolekule, citoskelet, transport makromolekula, organele, mitohondriji i stvaranje energije, stanični ciklus, stanično signaliranje i biologije tumora)		IU-MFM102-4		IU-M1 IU-M3 IU-M5
	Opisuje i analizira osnove molekularne biologije stanice (stanični genom, replikacija i popravak DNA, transkripcija i vrste RNA, regulacija transkripcije, modifikacija RNA, translacija, regulacija translacije, sinteza i modifikacija proteina, transport i funkcija proteina)		IU-MFM102-5		IU-M1 IU-M3 IU-M5 IU-M7 IU-M21
	Opisuje i objašnjava osnove biologije razvitka (oplodnja, mejoza, mitozu, matične stanice i molekularni mehanizmi diferencijacije stanica)		IU-MFM102-6		IU-M1 IU-M3 IU-M5
Preduvjeti za upis predmeta	/				
Sadržaj predmeta	Tjedan / turnus		Tema		
	1. tjedan		Struktura i funkcija stanica. Prokarioti vs. Eukarioti. Stanična kemija. Makromolekule.		

		Deoksiribonukleinska kiselina, struktura, replikacija i popravak DNA.					
		Struktura stanične membrane. Transport tvari kroz membranu i endocitoza.					
		Ribonukleinske kiseline-RNA. Transkripcija i regulacija transkripcije.					
		Jezgra, struktura i funkcija jezgre i jezgri. Transport u/iz jezgre. Organizacija i preslagivanje genoma.					
	2. tjedan	Od DNA do proteina. Genetička šifra. Translacija. Razvrstavanje i prijenos proteina. ER, Golgijev aparat i lozosi. Vezikularni transport.					
		Funkcija i građa mitohondrija i peroksisoma.					
		Citoskelet i stanično kretanje, izvanstanični matriks i međustanične veze.					
		Mikroskopi i mikroskopiranje. Frakcioniranje stanica, stanična kultura, razdvajanje stanica centrifugiranjem.					
	3. tjedan	Analiza DNA: Solubilizacija, izolacija, razdvajanje i vizualizacija DNA. Gel elektroforeza. Restriksijski enzimi. Plazmidi i rekombinantna DNA tehnologija. Primjena rekombinantne DNA u medicini. Kloniranje. Genetski modificirani organizmi. PCR. Sekvencioniranje. DNA i RNA mikročipovi.					
		Analiza proteina: Solubilizacija, izolacija, razdvajanje i vizualizacija proteina. Elektroforeza (SDS-PAGE), Commasie blu i Ponsou S metode. Western blot. Microarray. ELISA, protočna citometrija. Proizvodnja monoklonskih protutijela.					
4. tjedan	Stanično signaliziranje. Prijenos signala kroz staničnu membranu. Prijenos signala u stanici.						
	Stanični ciklus, osnove molekularne biologije, genetike i onkogeneze tumora.						
	Matične stanice i apoptoza.						
Jezik	Hrvatski jezik						
E-učenje	Nastava se izvodi uživo. U slučaju potrebe predavanja, seminari i dio vježbi mogu se odvijati kombinirano uživo i online putem platformi za e-učenje (Google Meet). Do maksimalno 20% nastave može se odvijati online.						
Metode poučavanja	Predavačke metode, te participativne i interaktivne metode.						
Oblici provjere znanja (označiti)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
Kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni	
Pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje		IU-MFM102-3	110	3,7		10%	
Seminarski rad ili esej/referat		IU-MFM102-1 IU-MFM102-2	15	0,5		/	
Predrok/Pismeni ispit		IU- MFM102-4 IU- MFM102-5 IU- MFM102-6	90	3		60%	
Usmeni ispit		IU- MFM102-4 IU- MFM102-5 IU- MFM102-6	70	2,3		30%	
Ukupno			285	9,5		100%	
Način izračuna konačne ocjene							
Praćenje i ocjenjivanje studenata te način polaganja ispita iz kolegija Medicinske biologije							
Kolegij Medicinska biologija se izvodi tijekom I. semestra u obliku predavanja (45 sati), seminara (35 sati) i vježbi (30 sati). Svi oblici nastave su obavezni, a sudjelovanje studenata se redovito prate.							
Polaganje ispita se može ostvariti kroz dva vida ocjenjivanja							
- kontinuirani način ocjenjivanja							
- klasični način ocjenjivanja*							

„Kontinuirani način ocjenjivanja studenta“

Tijekom nastave, aktivnim sudjelovanjem na predavanjima, seminarima i vježbama student može ostvariti 70% (ili 70 bodova) svoje završne ocjene iz kolegija. Ostalih 30% (ili 30 bodova) ostvaruje završnim ispitom koji se sastoji od usmenog dijela ispita.

Student može ostvariti 70 bodova tijekom održavanja nastave na sljedeći način:

Seminari i vježbe: do 10 bodova (10 %)

Test 1: do 15 bodova (15 %)

Test 2: do 15 bodova (15 %)

Test 3: do 15 bodova (15 %)

Test 4: do 15 bodova (15 %)

Na seminarima i vježbama student s nastavnikom aktivno raspravlja o zadanoj temi, koja se obično odnosi na prethodno predavanje. Student je obavezan pripremiti gradivo o kojem se raspravlja na seminarima i vježbama. Nastavnik ocjenjuje sudjelovanje studenta u radu seminara (pokazano znanje, razumijevanje, sposobnost postavljanja problema i zaključivanje). Tijekom svakog seminara i vježbe (mikroskopinganje i vježbe) student može "dobiti" maksimalno 0.5 boda. Ukupno, na seminarima i vježbama student može ostvariti najviše 10 bodova.

Tjedni testovi se održavaju jedanput tjedno. Sadrže 30 pitanja koja se odnose na gradivo iz prethodnog nastavnog tjedna. Kako bi student zadovoljio kriterije ocjenjivanja mora točno riješiti $\geq 50\%$ pitanja iz tjednog testa. Točni odgovori se boduju po sljedećem ključu:

29 – 30 = 15 bodova

27 – 28 = 14 bodova

24 – 26 = 13 bodova

21 - 23 = 12 bodova

18 – 20 = 11 bodova

15 – 17 = 10 bodova

<20 = 0 bodova

VAŽNO!!!

- Prolaz na tjednom testu se smatra ako student ostvari ≥ 10 bodova na testu tj. $\geq 50\%$ uspješnosti na testu!
- Studenti koji ne polože jedan od četiri tjedna testa ne mogu pristupiti daljnjim tjednim testovima, ali mogu izaći na redovite ispitne rokove kako slijedi u dodatnom objašnjenju „klasični način ocjenjivanja“ (vidjeti prilog s objašnjenjem) te su obavezni aktivno sudjelovati u nastavi, a njihova aktivnost na seminarima i vježbama će biti dosljedno bodovana s mogućnosti ostvarenja ukupno 10 bodova (10% ocjene).
- Studenti koji tijekom nastave (tjedni testovi+aktivnost) ostvare ≥ 40 bodova imaju pravo pristupiti završnom ispitu bez polaganja testa na Završnom ispitu, tj. izlaze samo na **Završni usmeni ispit**. (vidjeti dolje objašnjenje kako se odvija usmeni ispit).
- Bez obzira na ostvarene bodove tijekom nastave, konačna ocjena se **ne može** oblikovati, ako student nije pozitivno ocijenjen na završnom usmenom ispitu čime se ujedno verificiraju bodovi stečeni tijekom nastave.
- Ukupna ocjena se dobije zbrojem bodova ostvarenih kontinuiranim praćenjem na nastavi i bodova stečenih nakon usmenog ispita. Minimalan broj bodova na usmenom ispitu je 0 (0%), a maksimalan 30 bodova (30%), što sa minimalnim zbrojem stečenih bodova nakon tjednih testova (40%) i položenim usmenim ispitom (15%) čini prag prolaznosti od 55 bodova (55%). U slučaju da kandidat nije zadovoljio gore navedene kriterije ili nije zadovoljan svojim uspjehom tijekom odvijanja nastavnog procesa, tj. stečenim bodovima, može pristupiti „klasičnom načinu ocjenjivanja“ na svim ispitnim rokovima (vidjeti dodatak s pojašnjenjima).
-

Konačna ocjena:

Konačna ocjena znanja studenta se oblikuje zbrojem bodova dobivenih tijekom nastave i bodova dobivenih na završnom ispitu na sljedeći način.

90 – 100 = izvrstan (5)

80 – 89 = vrlo dobar (4)

68 – 79 = dobar (3)

55 – 67 = dovoljan (2)

0 – 54 = nedovoljan (1)

Literatura	Naslov	Izdanje	Jezik	Vrsta djela
------------	--------	---------	-------	-------------

(označiti)	(naziv, autor, godina)	vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	1. Cooper GM i Hausman RE: Stanica - molekularni pristup; Urednk hrvatskog izdanja: Gordan Lauc. 2010. i novije izdanje.		X	x	x			x			
Dopunska	Materijali uručeni od strane nastavnika		x	x	x						x
	Prezentacije nastavnika SUMARUM-u na	x		x	x						x
Dodatne informacije o predmetu		Detaljan opis ocjenjivanja studenata tijekom nastave i formiranje završne ocjene je opisan kao zaseban prilog na web stranici i Sumarum-u.									

Studijski program	MEDICINA				
Ciklus	INTEGRIRANI	Vrsta	SVEUČILIŠNI		
Smjer	-	Modul	-		
Godina studija	1.	Semestar	I.		
Naziv predmeta	UVOD U MEDICINU I POVIJEST MEDICINE	Kod predmeta	MFM103		
ECTS	4	Status	OBVEZNI		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		44	15	31	0
Nastavnici	dr. sc. Miro Leventić, izv. prof.	12		7	
	dr.sc.Monika Tomić,prof	1			
	dr.sc. Milenko Bevanda, prof	1			
	dr.sc Irena Musa, izv. prof	6			
	dr.sc. Josip Grubeša,doc	12			
	dr.sc Jadranka Nikolić, izv. prof.	1		1	
	dr.sc.Fila Raguž, doc	2		2	
	dr.sc. Josip Lesko,doc			2	
	dr.sc. Zoran Karlović,doc	1	5	4	
	dr.sc.Josip Mišković, izv. prof		5		
	dr.sc Mislav Čavka ,doc	8		6	
	dr.sc Goran Moro , v. ass		5		
	dr. sc. Borko Raič, doc.		5	5	
	dr.sc. Marija Bender, doc.			4	
	dr. sc. Marko Pavlović, doc.		5		
Ciljevi predmeta	Upoznati studente medicine sa studiranjem na Medicinskom fakultetu, upoznati studente s razvojem medicine kroz povijest, proći kroz pregled načina studija u Europi i svijetu te pobliže upoznati studente s ulogom liječnika u zdravstvenom sustavu i u društvu. Također, cilj je analizirati definiciju zdravlja i zdravstvenog sustava u užem i širem okruženju te kroz osnove latinskog jezika stvoriti temelje za upoznavanje jedinstvene medicinske terminologije.				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU) Student:		Kod ishoda učenja predmeta	Kod IU na razini studijskoga programa	
	Planira samostalno učenje kroz studij na način kritičkog i samokritičkog propitivanja znanstvenih istina.		IU- MFM103-1	IU-M7 IU-M12 IU-M21	
	Opisuje razvoja medicinske misli i prakse kroz povijest različitih kultura.		IU- MFM103-2	IU-M9	
	Ispravno vrjednuje znanstvena dostignuća u razvoju medicine.		IU- MFM103-3	IU-M7	
	Demonstrira posjedovanje osobnih kvaliteta ličnosti (rad u timu i osobni doprinos, zainteresiranost, aktivno slušanje i izgradnja pozitivnih odnosa s članovima grupe).		IU- MFM103-4	IU-M9	
	Objašnjava značaj preventivne i kurativne medicine.		IU- MFM103-5	IU-M9 IU-M10 IU-M11	
	Opisuje i objašnjava postupke prve pomoći.		IU- MFM103-6	IU-M11 IU-M21	
	Tvori pravilne i nepravilne morfološke oblike prema deklinacijskom i konjugacijskom sustavu (latinski jezik).		IU- MFM103-7	IU-M16 IU-M21	
Preuvjeti za upis predmeta	Sukladno pravilniku o integriranom studiju.				

Sadržaj predmeta	Tjedan/turnus	Tema
	Predavanja	P1.) Što je medicina? P2.) O studiju medicine, podjela medicine i o liku liječnika P3.) Dominantni zdr.problemi u Hercegovini, susjednim zemljama P4.) Kako učiti i naučiti? P5.) Što je bolest, kako spriječiti i liječiti njene posljedice P6.) Pogled u prošlost medicine P7.) Prirodno znanstvene osnove medicine P8.) Prirodno znanstvene osnove medicine P9.) Čovjek kao objekt medicine P10.) Znanstvena, narodna i neslužbena medicina P11.) Bihevioralne znanosti i medicina. Koncepti i definicije zdravlja P12.) Koncepti i definicije bolesti P13.) Teorije stresa i socijalna podrška P14.) Glavni oblici socijalne anomalije. Karijera bolesnika P15.) Zdravstveno ponašanje: pozitivno, promotivno i bolesničko P16.) Teorijski pristupi odnosu liječnik-pacijent P17-22.) LATINSKI JEZIK P23.) Uvod u medicinsku pomoć P24.) Akutna otrovanja i prva pomoć (identifikacija i eliminacija otrova iz organizma, antidotska i simptomatska terapija najčešćih trovanja) P25.) Uzroci zastoja srca i disanja i postavljanje dijagnoze zastoja srca. P26.) Osnovni postupci oživljavanja i naknadne metode oživljavanja, razlika postotka kisika koji dobiva bolesnik iz zraka izdahnute smjese spasioca i primjene mehaničke ventilacije P27.) Prepoznavanje opstrukcije gornjih dišnih putova i način otklanjanja opstrukcije P28.) Psihološka medicina i njen značaj u svakodnevnoj djelatnosti liječnika P29.) Psihološki pristup u suvremenoj medicini P30.) Povijest medicine u kontekstu kulturoloških i socijalnih promjena te razvoja prirodnih znanosti. P31.) Razvoj liječničke profesije i medicinskih škola P32.) Povijesni izazovi u razvoju medicinske etike P33.) Medicina najstarijih naroda P34.) Antička medicina P35.) Medicina srednjeg vijeka P36.) Medicina srednjeg vijeka P37.) Povijesni razvoj sestrinstva. Definicije i teorije zdravstvene njege. Osnovne ljudske potrebe i njihov odnos prema zdravstvenoj njezi P38.) Sestra kao osoba, profesionalna, etička i moralna pitanja P39.) Klinička medicina P40.) Pristup zdravstvene njege u pedijatriji. P41.) Postupak s djetetom u konvulzijama P42.) Kardiopulmonalna reanimacija novorođenčeta P43.) Renesansa u medicini P44.) Značajne osobe u medicini
	Seminari	S1.) Uvod u seminare S2.) Znanstvena i narodna medicina – odnos S3.) Ugrizi i ubodi otrovnih životinja, te opekotine.a, otrovanje biljkama S4.) Definicija kardiopulmonalne reanimacije Klinička slika koja nalaže osnovne postupke oživljavanja i osjetljivost stanica mozga na prestanak cirkulacije (ishemija, hipoksija) S5.) Prepoznavanje zastoja srca na monitoru i elektrokardiografska razlika normalne krivulje i slika fibrilacije klijetki, totalnog atrioventrikularnog bloka i elektromehaničke disocijacije S6.) Položaj bolesnika za vrijeme masaže srca, moguće komplikacije kod vanjske masaže srca (ruptura srca, fraktura rebra sternuma, ruptura jetre, ruptura slezene) S7.) Primjena električne defibrilacije, važnost punkcije vene, 9.30 – 10.15postavljanja infuzije i primjena medikamenata (Adrenalina, Na bikarbonata, Atropina) S8.) Zarazne bolesti i medicina nekad i sada S9.) Prepoznavanje opstrukcije gornjih dišnih putova i način otklanjanja opstrukcije S10.) Rađanje moderne medicine S11.) Akcidentna stanja i prva pomoć (hiper-hipotermija, utapljanja, električni udar) S12.) Razvoj zdravstva i zdravstvenih ustanova

		S13.) Povijest epidemija u starom vijeku S14.) Medicina renesanse i početka novog vijeka S15.) Doprinos franjevacu zdravstvu u BiH, značajne osobe u povijesti medicine na našim prostorima S16.) Patenti u medicini; primjer Elizabeth Holmes S17.) Najčešći zdr.problemi u pedijatriji S18.) Najčešći zdr.problemi u pedijatriji S19.) Što je zdravlje (definicija po WHO), kako ga očuvati i unaprijediti? S20.) Osnovne vještine procjene pacijentova stanja S22.) Savladavanja osnovnih vještina njegovanja bolesnika, osobna higijena bolesnika i higijena njegove okoline, briga za udobnost S23.) Sprječavanje infekcija, uvjeti bitni za nastanak infekcije S24.) Antisepsa. Asepsa. Dezinfekcija. Sterilizacija S25.) Intrahospitalne infekcije i njihovo sprječavanje S26.) Ponavljanje pređenog gradiva S27.) Ponavljanje pređenog gradiva S28.) Kako unaprijediti zdravlje S29.) Organizacija zdravstvenih ustanova S30.) Epidemije i pandemije S31.) Čovjek kao objekt u medicini		
	Vježbe	V1.) Anamneza V2.) Klinički pregled V3.) Načela asepse V4.) Kirurško pranje ruku V5.) Kretanje u operacijskom traktu V6.) Njega bolesnika V7.) Rad u jedinici intenzivnog liječenja V8.) Operacijska dvorana V9.) Ambulanta za pregled pacijenta V10.) Razgovor s pacijentom V11.) Medicinski nalaz V12.) Dijagnoza V13.) Terapija V14.) Pacijent u bolnici V15.) Pacijent s malignom bolesti		
Jezik	Hrvatski jezik			
E-učenje	Nastava se izvodi uživo. U slučaju potrebe, predavanja i seminari se mogu odvijati kombinirano (uživo i online) ili u cijelosti online putem platformi za e-učenje (Google Meet) do maksimalno 20%.			
Metode poučavanja	Predavačke, interaktivne i aktivno iskustvene.			
Oblici provjere znanja (označiti - Bold)				
Vrsta predispitne obveze				
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo
			pismeni	usmeni
				praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni				
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u
Pohađanje nastave		IU- MFM103-4	90	3
Kolokvij - kvizovi na seminarima		IU- MFM103-1	5	0,16
Predrok/pismeni ispit		IU- MFM103-2 IU- MFM103-3 IU- MFM103-5 IU- MFM103-6 IU- MFM103-7	20	0,67
Usmeni ispit		IU- MFM103-2 IU- MFM103-3 IU- MFM103-5 IU- MFM103-6	5	0,16
Ukupno			120	4
Način izračuna konačne ocjene				
Ispit iz predmeta je pismeni i usmeni . Pismeni test (cjelokupni pismeni test čini 60% ocjene)				

Po završetku nastave organizirati će se test koji obuhvaća gradivo iz uvoda u medicinu, medicinske sociologije, prve pomoći, zdravstvene njege i povijesti medicine u obliku integriranog testa te poseban ispit iz latinskog jezika.

36-41=dovoljan (2);

42-48=dobar (3);

49-54=vrlo dobar (4):

55-60=izvrstan (5).

Nakon svakog seminara provodi se pisani kviz koji se sastoji od 10 pitanja. Maksimalan broj osvojenih bodova je 210. Točni odgovori će se vrednovati i kontinuirano zbrajati, a nakon završetka turnusa i ocijeniti. Ocjena iz ovog vida provjere znanja iznosi:

126-146=dovoljan (2);

147-167=dobar (3):

168-188=vrlo dobar (4);

189-210=izvrstan (5).

Usmeni ispit se sastoji od 4 pitanja (uvod u medicinu – 2 pitanja, zdravstvena njega - 1 pitanje, prva pomoć – 1 pitanje).

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Uvod u Medicinu Grmek, Budak A: Uvod u medicinu ,Nakladni zavod Globus,3. izdanje, Zagreb 1996		x	x				x			
	Vnuk V,: Urgentna medicina ,3. dopunjeno izdanje, Zagreb, 1995.		x	x				x			
	Prlić N,: Zdravstvena njega ,Školska Knjiga,3 dopunjeno izdanje, Zagreb, 1997.		x	x				x			
Dopunska	Fatović-Ferenčić S, Tucak A. Medicinska etika. Zagreb: Medicinska naklada, 2011. (odabrana poglavlja)		x	x				x			
	Orešković S.: Medicinska sociologija (skripta)		x	x						x	
	Habek D. Povijest medicine. Zagreb, 2015		x	x				x			

Dodatne informacije o predmetu:

Studijski program	MEDICINA					
Ciklus	INTEGRIRANI	Vrsta	SVEUČILIŠNI			
Smjer	-	Modul	-			
Godina studija	1.	Semestar	I.			
Naziv predmeta	ZNANSTVENA METODOLOGIJA	Kod predmeta	MFM104			
ECTS	7	Status	OBVEZNI			
Broj sati nastave			Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
			24	46	30	0
	dr. sc. Renata Pecotić, red. prof.	4	2	4		
	dr. sc. Zoran Đogaš, red.prof.	10	4	6		
	dr. sc. Maja Valić, red.prof.	4	2	4		
	dr. sc. Ivana Pavlinac Dodig, izv. prof.	6	8	4		
	dr. sc. Linda Lušić Kalcina, doc.		6	2		
	dr. sc. Katarina Madirazza, v. asist.		10	2		
	dr. sc. Sijana Demirović, v. asist		12	6		
	dr. sc. Josip Lesko, doc.		2	2		
Ciljevi predmeta	Cilj je nastave je da studenti usvoje znanja i vještine potrebne za: - izradu, prikazivanje i predstavljanje rezultata istraživačkog rada primjenom temeljnih postulata znanosti i informatičke tehnologije; - učenje (napose trajnu medicinsku izobrazbu tj. cjeloživotno učenje) korištenjem rezultata znanstvenoistraživačkih studija; - prikazivanje i predstavljanje rezultata stručnog i istraživačkog rada primjenom informatičke tehnologije. Daljnji je cilj da se studenti, budući liječnici, pripreme kako bi na višim godinama studija bili sposobni prepoznati i koristiti: - medicinske spoznaje (informacije) utemeljene na dokazima; - potrebu stalnog razvijanja znanstvenog načina mišljenja načela pri studiranju u predmetima pretkliničke i kliničke medicine; - ulogu i zadatke liječnika u zdravstvenom timu uz primjenu temeljnih znanstvenih načela u razvoju i unaprjeđenju dijagnosticiranja bolesti i liječenju bolesnika.					
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU) Student:			Kod ishoda učenja predmeta	Kod IU na razini studijskoga programa	
	Objašnjava, razlikuje i tumači vrste istraživanja u medicini.			IU-MFM104-1	IU-M1	
	Osmišljava, organizira i provodi znanstveno istraživanje utemeljeno na postulatima timskog rada.			IU-MFM104-2	IU-M9	
	Prikuplja, razlikuje i klasificira vrste podataka u medicini.			IU-MFM104-3	IU-M7	
	Tumači temelje statističkog zaključivanja i odabire prigodan statistički test			IU-MFM104-4	IU-M7	
	Piše, argumentira i prikazuje znanstveni rad.			IU-MFM104-5	IU-M7	
	Analizira strategiju provedbe pretraživanja, vrjednuje medicinsku literaturu i informacije te iste iznosi i primjenjuje na prikladan način.			IU-MFM104-6	IU-M19 IU-M20 IU-M21	
Preduvjeti za upis predmeta	Sukladno pravilniku o integriranom studiju					
Sadržaj predmeta	Tjedan/turnus	Tema				
	Predavanja	P1. Medicina je znanost – uvodno predavanje P2. Znanstveno istraživanje				

		P3. Znanstvena informacija P4. Znanstveno djelo P5. Podatak u medicini P6. Znanost i medicina P7. Medicinska informacija na webu P8. Indeksne publikacije i pristup P9. Etika u znanstveno istraživačkom radu P10. Temelji statističkog zaključivanja P11. Kako odabrati primjeren statistički test? P12. Prezentacija znanstvenog rada
	Seminari	S1. Vrste znanstvenih istraživanja, planiranje S2. Planiranje znanstvenog istraživanja i određivanje tema po pojedinim skupinama studenata S3. Vrste znanstvenih istraživanja, mjerenje S4. Uporaba bibliografskih izvora i strategija njihova pretraživanja S5. Znanstveni članak u medicini S6. Prikupljanje podataka i mjerenje S7. Vrste podataka S8. Priprema podataka za obradu S9. Priprema pisanja vlastitog znanstvenog rada S10. Tumačenje rezultata istraživanja S11. Prikaz i rasprava znanstvenih radova S12. Pisanje vlastitog znanstvenog rada S13. Komunikacijske vještine u znanstvenom istraživanju S14. Izrada završnog dokumenta znanstveno-istraživačkog rada studenata
	Vježbe	V1. Prikupljanje podataka V2. Prikupljanje podataka online V3. Vrste podataka (analogni, digitalni) izrada kodnog plana V4. Organizacija podataka, oblikovanje (Format), sortiranje, formule, funkcije, filteri V5. Suočavanje s podacima; svaki student unosi podatke koje je prikupio V6. Suočavanje s podacima-unos podataka- izrada zajedničkog Excel dokumenta V7. Analiza ispravnosti i valjanosti unesenih podataka-uređenje prikupljenih podataka V8. Suočavanje s podacima-obrada podataka V9. Suočavanje s podacima-obrada podataka V10. Suočavanje s podacima-prikaz podataka V11. Pisanje metoda istraživanja i rezultata istraživanja V12. Traženje relevantnog časopisnog članka u skladu s postavljenim problemom i strategijom V13. Raščlamba ustrojstva i sadržaja izabranog znanstvenog rada V14. Pisanje uvoda i rasprave znanstvenog istraživanja V15. Pisanje referencija, upoznavanje s programima za organizaciju referencija V16. Završno pisanje i slanje znanstvenog rada na recenziju
Jezik	Hrvatski jezik	
E-učenje	Nastava se izvodi uživo. U slučaju potrebe, predavanja, seminari i dio vježbi može se odvijati kombinirano (uživo i online) ili online putem platformi za e-učenje (Google-Meet) - maksimalno do 20% nastave može se održati online.	
Metode poučavanja	Predavačke, interaktivne i aktivno-iskustvene	
Oblici provjere znanja (označiti- Bold)		
Vrsta predispitne obveze		
kolokvij	seminarski rad	esej/referat
praktični/projektni zadatak		
ostalo		
pismeni		
usmeni		
praktični		
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni		
Obveze studenata		
Kod ishoda učenja		
Sati opterećenja		
Udio u ECTS-u		
Udio u ocjeni		
Pohađanje nastave		
100		
3,3		
10%		

Studijski program	MEDICINA					
Ciklus	INTEGRIRANI	Vrsta	SVEUČILIŠNI			
Smjer	-	Modul	-			
Godina studija	1.	Semestar	I.			
Naziv predmeta	MEDICINSKA ETIKA I BIOETIKA	Kod predmeta	MFM105			
ECTS	2	Status	OBVEZNI			
Broj sati nastave			Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
			20	0	25	0
Nastavnici	dr. sc. Vlatka Martinović, izv. prof.	20	0	25	0	
Ciljevi predmeta	Pružiti studentima znanja da kroz prikaz i aktivno sudjelovanje u raspravama tijekom izvođenja nastave budu educirani o mogućim etičkim, medicinsko-etičkim i medicinskim dilemama u medicini s kojima se mogu sresti kasnije u svom svakodnevnom životu i profesionalnom radu, kako u mirnodopskim tako i u ratnim uvjetima. Također jedan od ciljeva ovog kolegija je izraditi etičko-kritičko-analitički pristup u pružanju medicinskih usluga, te nastojati zainteresirati studente da se i sami bave s ovom problematikom kroz znanstveno-istraživački rad. Pravilno definirati važne pojmove medicinske etike i bioetike, kako bi se studenti znali kritički odrediti prema moralu i vrijednostima koje će posredovati prema pacijentima i svojim kolegama, te kritički analizirati etičko-moralne dileme s kojima se svakodnevno suočavaju uposleni u zdravstvenom sustavu.					
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU) Student:			Kod ishoda učenja predmeta	Kod IU na razini studijskoga programa	
	Analizira utjecaj znanstveno-tehnološkog napretka na etičke izazove u medicini.			IU-MFM105-1	IU-M12	
	Objašnjava etičku ulogu i obveze doktora medicine.			IU-MFM105-2	IU-M12	
	Analizira moralnu dopustivost postupaka i zahvata u medicini.			IU-MFM105-3	IU-M12	
	Prepoznaje etičke dileme u području biomedicinskih istraživanja u medicini i biomedicini.			IU-MFM105-4	IU-M18	
	Prepoznaje etički problem prilikom obavljanja prakse, postupnike donošenja etičkih odluka, te odnos između pacijenta i doktora medicine.			IU-MFM105-5	IU-M18	
Preuvjeti za upis predmeta	Sukladno pravilniku o integriranom studiju					

Sadržaj predmeta		Tjedan/turnus	Tema						
		Teme predavanja i seminara (P,S)	(P1) Medicinska etika i bioetika (uvodne napomene o kolegiju, moral, etika, bioetika, povijesni razvoj) (P2) Dokumenti u medicinskoj etici - Hipokratova zakletva, deklaracije, povijesni i aktualni doseg (P3) Nastanak i razvoj bioetike (20. stoljeće, V. R. Potter, Fritz Jahr, bioetika vs. nova medicinska etika) (P4) Etičke teorije (osnovne teorije i bioetička načela) (P5) Privatnost i povjerenje u odnosu liječnik-pacijent (P6) Paternalizam (opravdani i neopravdani) (P7) Informirani pristanak (autonomija, prava pacijenata) (P8) Komunikacija u etički izazovnim situacijama (cijepljenje, teška bolest, socijalna podrška) (P9) Reprodukcijske politike (populacijske politike, eugenika, tehnologizacija) (P10) Pobačaj (pravni i etički aspekti) (P11) Transplantacija organa (moždana smrt, donorstvo, zakonska regulativa) (P12) Vulnerabilne skupine (definicija, kriteriji, u zdravstvu) (P13) Eutanazija i palijativna medicina (zakonska regulativa i etika) (P14) Cijepljenje (pravne norme, autonomija, solidarnost) (P15) Priziv savjesti (P16) Umjetna inteligencija u medicini – etički izazovi (P17) Digitalna medicina i telemedicina – etičke i pravne dileme (P18) Genomska medicina i personalizirana terapija – etički aspekti (P19) Globalna zdravstvena pravda i pristup lijekovima (P20) Korištenje biomedicinskih podataka i big data u zdravstvu (S1)Povijesni i teorijski okvir etike i bioetike (S2)Etička pitanja u kliničkoj praksi (S3)Specifična medicinska područja i etički izazovi (S4)Bioetički problemi u specifičnim medicinskim praksama i istraživanjima (S5)Etički problemi vezani uz organe i transplantacije (S6)Etički problemi u specifičnim medicinskim i društvenim fenomenima (S7)Komunikacija i socijalni aspekti etike u medicini (S8)Pravni i etički standardi u medicini						
		Glavne tematske cjeline seminara iz kojih će se za svakog studenta izdvojiti pojedinačne teme za njegov seminarski rad.							
Jezik		Hrvatski jezik							
E-učenje		Nastava se izvodi uživo. U slučaju potrebe, predavanja i seminari se mogu odvijati kombinirano (uživo i online) ili online (do maksimalno 20% nastave može se odvijati online).							
Metode poučavanja		Predavanja (teorijski dio). Seminari (rasprave, analiza slučajeva, rad u skupinama, priprema i prezentacija seminarskih radova) Aktivno sudjelovanje i kritička refleksija Predavačke, participativne i interaktivne te aktivno-iskustvene.							
Oblici provjere znanja (označiti - Bold)									
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita				
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični		

Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni											
Obveze studenata		Kod ishoda učenja		Sati opterećenja		Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni			
Pohađanje nastave				45		1,5		0 %			
Seminarski rad		IU-MFM105-4 IU-MFM105-5		10		0,3		50 %			
Predrok/Pismeni		IU-MFM105-1 IU-MFM105-2 IU-MFM105-3		5		0,2		50 %			
Ukupno				60		2		100 %			
Način izračuna konačne ocjene											
Konačna ocjena dobije se kao aritmetička sredina ocjena iz seminarskog rada i pismenog ispita. Prema Pravilniku o studiranju Sveučilišta u Mostaru ocjene se dodjeljuju na sljedeći način: 0-54% nedovoljan (1); 55-66% dovoljan (2); 67-78% dobar (3); 79- 90% (vrlo dobar 4); 91-100% izvrstan (5).											
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Zurak N. Medicinska etika. Zagreb: Merkur; 2007.		X	X				X			
	Fatović S, i sur. Medicinska etika. Zagreb: Medicinska naklada; 2011.		X	X				X			
	Priručnik medicinske etike. Svjetsko liječničko udruženje (WMA). Hrvatsko izdanje		X	X				X			
Dopunska	Hipokratova zakletva, Deklaracija o bioetici i ljudskim pravima UNESCO-a		X	X							X
Dodatne informacije o predmetu:											
Nastava iz medicinske etike i bioetike traje ukupno 45 sati, od čega je 20 sati predavanja i 25 sati seminara. Tijekom kolegija obrađuju se tematske cjeline koje studentima, kao budućim znanstvenicima i stručnjacima, omogućuju razumijevanje novih etičkih pitanja u biomedicini i zdravlju te znanstveno-istraživačkog rada koji proizlazi iz brzog napretka biomedicine i tehnologije. Cilj kolegija je definirati i upoznati studente s profesionalno-etičkim i pravnim standardima njihove buduće profesije, kao i pripremiti ih za samostalno, odgovorno i kreativno donošenje etički i pravno utemeljenih odluka u profesionalnom radu. Time se postavlja temelj za njihovo daljnje stručno bavljenje. Kolegij također osnažuje percepciju medicinske etike i medicinskog prava kao ključnih sastavnica biotehnoloških i srodnih znanosti (Life Sciences), te neophodnog okvira za profesionalno postupanje i rješavanje etičkih pitanja u sustavu biomedicine, zdravlja i srodnim područjima. Seminari su predispitna obaveza koju studenti pripremaju u suradnji s nastavnikom, a njihov je doprinos ukupnoj ocjeni 50%. Tijekom predavanja studenti usvajaju znanja o kulturno-civilizacijskim postignućima i njihovom utjecaju na razvoj medicinske znanosti i prakse, kao i o utjecaju tehničkih i znanstvenih dostignuća na moral i etiku u medicini kroz povijest. Stežu sposobnost interdisciplinarnog, multidisciplinarnog i dijaloškog pristupa bioetičkim pitanjima i problemima, razvijaju vještine argumentiranja i iznošenja stavova o etičkim, sociološkim, političkim, pravnim, religijskim i drugim čimbenicima relevantnim za proces donošenja odluka.											

Studente se osposobljava za etičko odlučivanje, s posebnim naglaskom na etičke teorije, principe i pravila, te prepoznavanje odgovarajućih metodoloških pristupa u rješavanju bioetičkih dilema. Razumijevanje odnosa između znanosti (medicina/biotehnologija) i (bio)etike temelj je kolegija. Osim toga, studenti usvajaju moralno-pravni obrazac profesionalnog ponašanja kroz modele i preuzimanje uloga u edukativnim i stvarnim situacijama. Kolegij također razvija sposobnost prepoznavanja i rješavanja medicinsko-etičkih problema u biotehnologiji, biomedicini i zdravstvu, uključujući vještine poznavanja međuljudskih odnosa, razumijevanja procesa te etičko-pravne procjene.

Tjedan dana nakon završetka nastave, studenti polažu pismeni ispit. Konačna ocjena izračunava se kao aritmetička sredina ocjena iz pismenog ispita i seminarskog rada.

Prema Pravilniku o studiranju Sveučilišta u Mostaru, ocjene se dodjeljuju na sljedeći način:

0-54 % – nedovoljan (1);

55-66 % – dovoljan (2);

67-78 % – dobar (3);

79-90 % – vrlo dobar (4);

91-100 % – izvrstan (5).

Studijski program	MEDICINA												
Ciklus	INTEGRIRANI			Vrsta		SVEUČILIŠNI							
Smjer	-			Modul		-							
Godina studija	1.			Semestar		I.							
Naziv predmeta	MEDICINSKI ENGLESKI I			Kod predmeta		MFM106							
ECTS	1			Status		OBVEZNI							
Broj sati nastave					Predavanja		Vježbe		Seminari		Praksa		
					0		0		25		0		
Nastavnici	dr. sc. Izabela Dankić, red. prof.			0		0		25		0			
Ciljevi predmeta	Cilj predmeta Medicinski engleski I je postići kod studenata razumijevanje i usvajanje osnovne medicinske terminologije na engleskom jeziku i povezivanje i primjenu znanja o strukturi i funkciji odabranih organa i organskih sustava tijela.												
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU) Student:							Kod ishoda učenja predmeta		Kod IU na razini studijskoga programa			
	Demonstrira znanje i ispravnu uporabu medicinske terminologije.							IU- MFM106-1		IU-M1 IU-M14 IU-M19			
	Osmišlja, piše i prezentira vlastiti rad na odabranu temu vezanu za obrađene organe i organske sustave tijela.							IU- MFM106-2		IU-M1 IU-M14 IU-M19			
Preduvjeti za upis predmeta	Sukladno pravilniku o integriranom studiju.												
Sadržaj predmeta	Tjedan/turnus/			Tema									
	D1			Musculoskeletal System (Types of Bones, Joints and Muscles, Bones of the Leg and Foot)									
	D2			Integumentary System									
	D3			Gastrointestinal System									
	D4			Respiratory System									
	D5			Presentations									
Jezik	Engleski jezik												
E-učenje	Nastava se odvija uživo, uz mogućnost online nastave do maksimalno 20%. Seminarske obveze studenti mogu ispuniti u cijelosti korištenjem platformi za e-učenje. Dnevne zadaće se pišu i predaju elektronički. Uz izlaganje uživo studenti imaju i mogućnost predaje snimljenog završnog izlaganja korištenjem ScreenPal aplikacije.												
Metode poučavanja	dijaloška, suradnička, CLT.												
Oblici provjere znanja (označiti - Bold)													
Vrsta predispitne obveze							Vrsta ispita						
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak			ostalo	pismeni	usmeni		praktični			
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni													
Obveze studenata		Kod ishoda učenja		Sati opterećenja			Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni				
Pohađanje nastave				25			0,83		0%				
5 x dnevni zadatak		IU - MFM106-1		2			0,07		55%				
Završni rad i prezentacija		IU - MFM106-2		3			0,1		45%				
Ukupno				30			1		100%				
Način izračuna konačne ocjene													
Za Medicinski engleski I nije predviđena brojčana ocjena. Ispunjavanjem 55% obveza student polaže seminar.													
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)			Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
				vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.

Obvezna	Chabner, D.-E.(2021) The Language of Medicine. 8th edition. St. Louis: Saunders Elsevier				x			x		
	Glendinning, E.H., Howard, R. (2007) Professional English in Use - Medicine. Cambridge: Cambridge University Press				x			x		
Dopunska	Medicinski rječnici po izboru studenta									
Dodatne informacije o predmetu:										

Studijski program	MEDICINA				
Ciklus	INTEGRIRANI	Vrsta	SVEUČILIŠNI		
Smjer	-	Modul	-		
Godina studija	1.	Semestar	II.		
Naziv predmeta	MEDICINSKA KEMIJA I BIOKEMIJA I	Kod predmeta	MFM201		
ECTS	7,5	Status	OBVEZNI		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		32	26	22	0
Nastavnici	dr.sc. Nevenka Jelić-Knezović, doc.	26	14	22	0
	dr.sc. Zora Pilić, red.prof.	6			0
	Ante Pušić, asist		6		0
	Ivona Cvitković, asist		6		0
Ciljevi predmeta	- osposobiti studente za primjenu temeljnih znanja o kemijskoj strukturi, fizikalno-kemijskim procesima koji su neophodni za razumijevanje biokemijskih i fizioloških procesa - postići kod studenta razumijevanje osnovnih principa i mehanizama reakcija jednostavnih i složenih organskih/bioloških molekula - osposobiti studente za primjenu klasičnih i instrumentnih metoda kemijske analize - osposobiti studente za tumačenje rezultata i interpretaciju eksperimentom utvrđenih kemijskih promjena i teorijskih kemijskih zakona				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU) Student:			Kod ishoda učenja predmeta	Kod IU na razini studijskoga programa
	Objašnjava teoriju vodenih otopina, elektrolita, neelektrolita, fizikalnih zakona			IU- MFM201-1	IU-M1
	Analizira kemijske procese prema konceptima kemijske termodinamike, kinetike i ravnoteže			IU- MFM201-2	IU-M1
	Primjenjuje teorijska znanja u rješavanju računskih zadataka			IU- MFM201-3	IU-M1
	Klasificira organske molekule važne za izgradnju bioloških makromolekula, te povezuje svojstva molekula (na temelju kemijske strukture) i mehanizme kemijskih promjena			IU- MFM201-4	IU-M1
	Primjenjuje fizikalno-kemijske veličine jedinice i metode koje se koriste u biomedicinskim znanostima.			IU- MFM201-5	IU-M1
	Prikazuje i samostalno računa rezultate kemijske analize			IU- MFM201-6	IU-M1
Preduvjeti za upis predmeta	Sukladno pravilniku o integriranom studiju				
Sadržaj predmeta	Tjedan/turnus		Tema		
	P2		Građa molekula i kemijska veza, bioelementi, kemijske veze među biomolekulama, osnovni elementi žive materije		
	P4		Voda kao otapalo. Raspodjela tvari u otopini. Elektroliti. Kiseline i lužine. Puferi, acidobazna ravnoteža		
	P6		Koligativna svojstva. Osmotski aktivne čestice. Koloidno-disperzni sustavi. Taložne reakcije. Koloidi i makromolekule		
	P8		Kemijska ravnoteža. Utjecaj koncentracije, tlaka i temperature na kem. ravnotežu. Konstanta ravnoteže i Gibbsova energija.		
	P10		Zakoni termodinamike. Unutarnja energija. Entalpija. Gibbsova energija.		
	P12		Energija bioloških sustava. Bilanca energije biokemijskih sustava.		
	P14		Kemijska kinetika. Brzina reakcije. Red i molekularnost reakcija. Faktori koji utječu na brzinu reakcije. Enzimi. Složene reakcije		
	P16		Elektrokemija Elektrodni potencijal i elektrokemijski članci.		
	P17		Gibbsova energija redoks reakcija. Biološki redoks sustavi.		
	P18		Uvod u organske molekule, karakteristične skupine		

	P19	Struktura i stereokemija alkana, stereokemija					
	P20	Reakcije alkena, alkina					
	P21	Benzen i aromatski sustav, elektrofilna aromatska supstitucija					
	P22	Alkil-halogenidi – nukleofilne supstitucije, – reakcije eliminacije					
	P23	Struktura i sinteza alkohola i fenola, etera, tioetera reakcije alkohola i fenola, biološki važni alkoholi i fenoli					
	P25	Karbonilni spojevi aldehidi, ketoni – reakcije nukleofilne adicije,					
	P27	Karboksilne kiseline , derivati karboksilnih kiselina– nukleofilna acilna supstitucija					
	P29	Ugljikohidrati – monosaharidi, disaharidi,polisaharidi. Nukleozidi, nukleotidi. Stereoizomerija					
	P31	Aminokiseline. Peptidi i proteini					
	P32	Lipidi					
	S3	Kemijski račun -otopine					
	S6	pH kiselina . baza, soli					
	S9	pH pufera					
	S11	Koligativna svojstva,					
	S14	Termodinamika i termokemija					
	S15	Ponavljanje i ispitivanje P1-P17					
	S17	Izomerija, stereokemija, tereoizomerija. Primjena CIP (Cahn–Ingold–Prelog) pravila za označavanje apsolutne konfiguracije središta kiralnosti					
	S18	Mehanizmi supstitucije: SN1, SN2. Zadaci za vježbu.					
	S19	Elektrofilna aromatska supstitucija. Zadaci za vježbu					
	S20	Mehanizmi eliminacije: E1, E2. Zadaci za vježbu.					
	S21	Reakcije karbonilnih spojeva. Primjeri i zadaci.					
	S22	Nomenklatura i reakcije bioorganskih spojeva					
	V1	Osnovne tehnike rada u laboratoriju					
	V2	Priprava otopina					
	V3	Optičke metode					
	V4	Koloidi					
	V5	Osmotska rezistencija					
	V6	Puferi					
V7	Volumetrija – kiselinso bazna titracija						
V8	Priprava aspirina						
V9	Klasifikacijski testovi funkcionalnih skupina						
Jezik	Hrvatski jezik						
E-učenje	Nastava se izvodi uživo. U slučaju potrebe, predavanja i seminari mogu se odvijati kombinirano (uživo i online) ili u potpunosti online putem platformi za e-učenje (Google-Meet) do maksimalno 20%.						
Metode poučavanja	Predavačke, interaktivne i aktivno-iskustvene						
Oblici provjere znanja (označiti - Bold)							
Vrsta predispitne obveze				Vrsta ispita			
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja		Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni
Pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje		-	80		2,7		-
Predrok/Pismeni ispit		IU- MFM201-1	25		0,8		30 %
		IU- MFM201-2	20		0,7		
		IU- MFM201-3	30		1,0		
		IU- MFM201-4	45		1,5		
Kolokvij– vježbe		IU- MFM201-5 IU- MFM201-6	20		0,8		10 %
Ukupno			220		7,5		100 %
Način izračuna konačne ocjene							

Studentima koji pokazuju izuzetno znanje iz gradiva koje se obrađuje na seminaru i motiviranost i razumijevanje na vježbama dodijelit će se dodatni bodovi (bonusi), koji će se pribrajaati bodovima na predroku.

Student koji ostvari na predroku 50 % i više na jednom od ishoda učenja, vrijedi cijelu akademsku godinu, one ishode koje nije zadovoljio polaže na redovitim ispitnim rokovima.

1-4 – nedovoljan (1)
5-6 – dovoljan (2)
6-7 – dobar (3)
8-9 – vrlo dobar (4)
10 – odličan (5)

**Student je dobio iz pismenog ispita 3 = (3x0,9), iz KI =5 (5x0,1)
Konačna ocjena: 2,7+0,5= 3,2 (dobar 3)**

0 – 54% nedovoljan (1)
55 – 66% dovoljan (2)
67 – 78% dobar (3)
79 – 90% vrlo dobar (4)
91 – 100% odličan (5)

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Odabrana poglavlja fizikalne kemije, Z. Pilić, 2017.	x		x						x	
	Zbirka zadataka, N. Jelić-Knezović, 2021	x		x						x	
	Organska kemija za studente Medicine, grupa autora, Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu		x	x						x	
	Priručnik za vježbe iz medicinske kemije i biokemije, I Mikulić i suradnici, 2019.	x		x						x	
Dopunska	Materijali s nastave		x	x							x
Dodatne informacije o predmetu:											

Studijski program	MEDICINA						
Ciklus	INTEGRIRANI	Vrsta	SVEUČILIŠNI				
Smjer	-	Modul	-				
Godina studija	1.	Semestar	II.				
Naziv predmeta	TJELESNA I ZDRAVSTVENA KULTURA I	Kod predmeta	MFM202				
ECTS	0,5	Status	OBVEZNI				
Broj sati nastave			Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa	
			0	25	0	0	
Nastavnici	dr. sc. Ivan Kvesić, izv. prof.		0	25	0	0	
Ciljevi predmeta	Cilj predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura je: - Proširiti znanja studenata o utjecaju kinezioloških aktivnosti na stupanj zdravlja. - Proširiti znanja studenata o općem procesu vježbanja kao i posljedicama djelovanja tih procesa na ljudski organizam s posebnim osvrtom na očuvanje zdravlja koje postižu kineziološkim procesima. - Proširiti znanja studenata o načinima rješavanja problematike vezane za upravljanje procesom tjelovježbe. - Osposobiti studente za samostalan rad i proširiti znanja studenata o važnosti bavljenja sportom u svakodnevnom životu.						
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU) Student:				Kod ishoda učenja predmeta	Kod IU na razini studijskoga programa	
	Primjenjuje vježbe zagrijavanja za pojedinu kineziološku aktivnost.				IU- MFM202-1	IU-M21	
	Samostalno analizira i osvježuje značaj bavljenja sportom u svakodnevnom životu.				IU- MFM202-2	IU-M21 IU-M13	
	Procjenjuje potrebu i značaj redovite tjelovježbe u svrhu očuvanja zdravlja i poboljšanja kvalitete života.				IU- MFM202-3	IU-M13	
	Kreira aktivni odmor (aktivna stanka između učenja i tijekom slobodnog vremena).				IU- MFM202-4	IU-M13	
	Prezentira tolerantnost, radne navike i samodisciplinu.				IU- MFM202-5	IU-M13	
Preduvjeti za upis predmeta	Sukladno pravilniku o integriranom studiju						
Sadržaj predmeta	Tjedan/turnus		Tema				
	1. tjedan		Uvodni sastanak i upoznavanje studenata sa obavezama				
	2. tjedan		Struktura sata Tjelesne i zdravstvene kulture				
	3. tjedan		Opće pripremne vježbe i njihova primjena				
	4. tjedan		Nogomet – struktura nogometnog treninga (sadržaji i organizacija)				
	5. tjedan		Nogomet – modificirani način malog nogometa u otvorenim i zatvorenim prostorima				
	6. tjedan		Rukomet – osnove rukometne igre i usavršavanje novih elemenata				
	7. tjedan		Odbojka – osnove odbojkaške igre i usavršavanje odbojkaških struktura treninga				
	8. tjedan		Odbojka – servis, prijem servisa, dizanje, smeč, blok i obrana polja				
	9. tjedan		Košarka – struktura košarkaškog treninga (sadržaji i organizacija)				
	10. tjedan		Košarka – modificirani način košarke i basketu				
	11. tjedan		Tenis – forhend udarac ispod ruke, forhend udarac iznad glave				
	12. tjedan		Tenis – visoki servis i kratki servis te kretanja po terenu u smjeru naprijed – natrag				
	13. tjedan		Pješačka tura – organizacija izleta na otvorenom				
	14. tjedan		Ponavljanje i usavršavanje općih pripremnih vježbi				
	15. tjedan		Ponavljanje naučenog sadržaja po izboru studenata				

Jezik		Hrvatski jezik										
E-učenje		Sumarum, mogućnost uspostavljanja online nastave preko platforme: Google meet ili Zoom. Do maksimalno 20% nastave može se odvijati online.										
Metode poučavanja		Izlagačke metode (izlaganje i prezentacija), praktične metode (vježbe u dvorani, vježbe u prirodi ili na otvorenom, vježbe u bazenu), interaktivne metode (razgovor i dogovor o satu i vježbama, dijalog, komunikacija o kolegiju i obostrane, kreativne ideje o sadržajima vježbi)										
Oblici provjere znanja (označiti - Bold)												
Vrsta predispitne obveze							Vrsta ispita					
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak			ostalo	pismeni	usmeni	praktični			
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni												
Obveze studenata		Kod ishoda učenja		Sati opterećenja			Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni			
Pohađanje nastave i priprema za praktični zadatak/ispit		IU- MFM202-1 IU- MFM202-2 IU- MFM202-3 IU- MFM202-4 IU- MFM202-5		25			0,5		100 %			
Ukupno				25			0,5		100%			
Način izračuna konačne ocjene												
Pohađanje nastave i priprema za praktični zadatak/ispit: - neredoviti dolasci = 0 % ocjene - više od 80% dolazaka na vježbe = 100 % opisne ocjene Iznimno za one koji su oslobođeni vježbi radi zdravstvenih ili sportskih razloga (vrhunski sportaši), studenti imaju obavezu napisati seminarski rad. Pisanje seminarskog rada: - rad nije napisan = 0 % ocjene. - Rad u potpunosti zadovoljava formalne i sadržajne kriterije te je gramatički i pravopisno točan = 100 % ocjene Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: 0 – 54% nedovoljan (1) 55 – 66% dovoljan (2) 67 – 78% dobar (3) 79 – 90% vrlo dobar (4) 91 – 100% odličan (5) Izuzetak je predmet Tjelesna i zdravstvena kultura gdje je uključena opisna ocjena „obavljeno“ sukladno redovitim dolascima na vježbe.												
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela				
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.	
Obvezna	Primjena opće pripremnih vježbi, Kvesić, I., Brekalo, M., Lovrić, F., 2023.	X		X				X				
	Metodika tjelesne i zdravstvene kulture, Kvesić, M., Mostar, 2008.	X		X				X				
	Tjelesno vježbanje i zdravlje, Marjeta Mišigoj-Duraković I suradnici, Školska knjiga, Zagreb, 2018.		X	X				X				
Dopunska	Programiranje u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi, Findak, V., Zagreb, 1997.		X	X				X				

Dodatne informacije o predmetu:

Student je dužan redovito pohađati vježbe predmeta. Uvjet za upis konačne opisne ocjene je ostvaren dolazak uz minimalno 80% održane nastave. Iznimno zalaganje na vježbama nagrađivat će se dodatnim (akumulacijskim) plusevima. Maksimalan broj akumulacijskih bodova je 2 plusa u evidenciju. Neopravdani izostanci moraju se opravdati kod našeg studentskog liječnika te uz zamolbu nositelju predmeta.

Studijski program	MEDICINA				
Ciklus	INTEGRIRANI	Vrsta	SVEUČILIŠNI		
Smjer	-	Modul	-		
Godina studija	1.	Semestar	II.		
Naziv predmeta	ANATOMIJA	Kod predmeta	MFM203		
ECTS	21	Status	OBVEZNI		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		60	90	65	0
Nastavnici	dr.sc. Katarina Vukojević, red. prof.	8	2	8	0
	dr. sc. Dragica Bobinac, red. prof	6	0	8	0
	dr. sc. Ana Marušić, red. prof	0	0	5	0
	dr. sc. Ivica Grković, red. prof	6	0	5	0
	dr. sc. Josip Mišković, izv. prof.	8	8	8	0
	dr. sc. Marko Ostojić, izv. prof	4	4	4	0
	dr. sc. Natalija Filipović, izv. prof.	2	2	3	0
	dr. sc. Pejana Rastović, doc.	6	4	8	0
	dr. sc. Josip Lesko, doc.	6	4	8	0
	dr. sc. Josip Novaković, doc.	8	6	6	0
	dr, sc, Ana Čarić, doc	2	0	2	0
	dr. sc. Benjamin Benzon	4	0	4	0
	dr. sc. Azer Rizikalo, v. asist.	0	20	0	0
	Mirko Maglica, asist.	0	20	0	0
	Ilija Perutina, asist.	0	20	0	0
	Zdenka Zovko, v. asist.	8	2	8	0
Ciljevi predmeta	Ciljevi predmeta su: Postići kod studenata poznavanje građe čovjekovog tijela. Omogućiti studentima usvajanje znanja o građi ljudskoga tijela kroz sustavnu i topografsku anatomiju te ih na taj način osposobiti za razumijevanje normalne i patološke morfologije čovjeka, odnosa između površinskih oblika i dubljih struktura kao i međuodnos tih struktura kao okvira odvijanja životnih procesa. Klinička važnost pojedinih regija i snalaženje u prostornoj orijentaciji unutar čovjekova tijela. Detaljno savladati sustavnu, funkcionalnu i topografsku anatomiju svih regija, te funkcionalnu anatomiju lokomotornog sustava, kardiovaskularnog, dišnog, probavnog, mokraćnog i spolnog sustava te perifernog živčanog sustava uključujući i osnove organizacije glavnih motornih i osjetnih sustava. Sustavna anatomija: obilježja organa, njihova opskrba krvlju i inervacija. Prema ovom pristupu organi su grupirani prema zajedničkoj funkciji. Naglasak je na općim anatomske principima važnim za razumijevanje građe i funkcije ljudskog tijela. Topografska anatomija: obilježja organa s obzirom na njihov smještaj i međuodnos s okolnim strukturama (položaj u tijelu). Svi organi pripadaju nekom tjelesnom sustavu i određenoj anatomske regiji.				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU)			Kod ishoda učenja predmeta	Kod IU na razini studijskoga programa
	Student:				
	Objašnjava koncepte anatomske terminologije			IU- MFM203-1	IU-M2 IU-M21
	Opisuje sličnosti i razlikuje posebnosti građe pojedinih organa svake od temeljnih strukturnih skupina: a) somatske strukture (koža, fascije, kosti, spojevi/zglobovi, mišići..), b) visceralne strukture (solidni i šuplji organi), c) opskrbe i kontrolne strukture (žilni i živčani sustavi)			IU- MFM203-2	IU-M2
	Opisuje podjelu ljudskog tijela u regije (odijeljene „anatomskim granicama“), opisuje sadržaj regija i povezuje anatomske strukture (tkiva i organe) s obzirom na zajedničke funkcionalne osobitosti u (organske) sustave			IU- MFM203-3	IU-M2
	Primjenjuje temeljna znanja iz anatomije na konkretne kliničke			IU- MFM203-4	IU-M1 IU-M8

	situacije		
	Pokazuje projekcije klinički relevantnih anatomskih struktura na normalnom, živom tijelu i povezuje osobitosti građe s funkcijom pojedinih anatomskih struktura (za važne kretnje, aktivnosti, reflekske...)	IU- MFM203-5	IU-M1
	Uspoređuje prikaze anatomskih struktura različitim radiološkim metodama	IU- MFM203-6	IU-M2 IU-M8
	Objašnjava prikaze anatomskih struktura na presjecima tijela u raznim visinama i smjerovima	IU- MFM203-7	IU-M1
	Opisuje i imenuje dijelove izoliranih i/ili seciranih organa tijela.	IU- MFM203-8	IU-M1
Preduvjeti za upis predmeta	Sukladno pravilniku o integriranom studiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.		
Sadržaj predmeta	Tjedan/turnus	Tema	
	I.	CJELINA 1: KOSTI I ZGLOBOVI TRUPA Predavanje 1: Uvod u anatomiju, principi osteologije i sindezmiologije Seminar 1: Kralježnica, rebra i prsna kost Vježbe 1: Kost i zglobovi trupa	
	II.	CJELINA 2: KOSTI I ZGLOBOVI GORNJEG UDA – RAME I RAMENI OBRUČ Seminar 2: Kost ramenog obruča i rameni zglob Vježbe 2: Kost i zglobovi ramenog obruča i nadlaktice	
	III.	CJELINA 3: RADIOLOŠKA ANATOMIJA Predavanje 2: Radiološka anatomija Vježbe 3: Orijentacijske točke na tijelu, radiološka anatomija kostiju trupa i ramenog obruča	
	IV.	CJELINA 4: KOSTI I ZGLOBOVI GORNJEG UDA – PODLAKTICA I ŠAKA Seminar 3: Lakatni zglob i zglobovi šake Vježbe 4: Kost i zglobovi podlaktice i šake	
	V.	CJELINA 5: KOSTI I ZGLOBOVI DONJEG UDA – ZDJELICA I KUK Seminar 4: Zdjelica i zglob kuka Vježbe 5: Kost i zglobovi zdjelice i natkoljenice	
	VI.	CJELINA 6: KOSTI I ZGLOBOVI DONJEG UDA – KOLJENO I STOPALO Seminar 5: Koljeni zglob i stopalo Vježbe 6: Kost i zglobovi potkoljenice i stopala	
	VII.	CJELINA 7: NEUROKRANIJ Predavanje 3: Lubanja u cjelini Seminar 6: Orijentacijske točke na lubanji, zglobovi i šavovi lubanje Vježbe 7: Kost neurokranija.	
	VIII.	CJELINA 8: VISCEROKRANIJ Seminar 7: Viscerokranij Vježbe 8: Kost i topografija viscerokranija	
	IX.	CJELINA 9: TEMELJNA PODJELA ŽIVČANOG SUSTAVA Predavanje 4: Podjela središnjeg živčanog sustava Seminar 8: Veliki i mali mozak Vježbe 9: Morfološke osnove organizacije živčanog sustava	
	X.	CJELINA 10: KRALJEŽNIČNA MOŽDINA I SPINALNI ŽIVCI Predavanje 5: Kralježnička moždina i spinalni živci Seminar 9: Autonomni i somatski živčani sustav Vježbe 10: Spinalni živci i somatski pleksusi, građa i organizacija	
	XI.	CJELINA 11: BAZA MOZGA I KRANIJALNI ŽIVCI Predavanje 6: Baza mozga Seminar 10: Organizacija kranijalnih živaca Vježbe 11: Izlazišta kranijalnih živaca na bazi mozga i na bazi lubanje, ustroj jezgara kranijalnih živaca	
	XII.	CJELINA 12: VENTRIKULARNI SUSTAV I KRVNE ŽILE Predavanje 7: Krvne žile mozga i kralježničke moždine Seminar 11: Posebnosti cirkulacije u središnjem živčanom sustavu	

	Vježbe 12: Venski sinusi, krvne žile mozga, kralježnične moždine i moždanih ovojnica, ventrikularni sustav SŽS-a
XIII.	CJELINA 13: TEMELJI ANGIOLOGIJE I SRCE Predavanje 8: Temelji cirkulacijskog sustava, srce i optok krvi Seminar 12: Srce Vježbe 13: Srce i krvne žile malog i velikog krvotoka
XIV.	CJELINA 14: TEMELJI SPLANHNOLOGIJE Predavanje 9: Temelji splahnologije Vježbe 14: Položaj i građa organa
XV.	CJELINA 15: REGIO PAROTIDEOMASSETERICA ET REGIO BUCCALIS Predavanje 10: Regio parotideomasseterica et buccalis Seminar 13: Regio parotideomasseterica et buccalis Vježbe 15: Regio parotideomasseterica et regio buccalis – sekcija
XVI.	CJELINA 16: EPICRANIUM ET REGIO TEMPORALIS Predavanje 11: Epicranium et regio temporalis Seminar 14: Auris Vježbe 16: Regio temporalis et auricularis – sekcija
XVII.	CJELINA 17: REGIO ORBITALIS Predavanje 12: Regio orbitalis Seminar 15: Orbita et oculus Vježbe 17: Regio orbitalis – sekcija
XVIII.	CJELINA 18: REGIO NASALIS, FOSSA INFRATEMPORALIS ET PTERYGOPALATINA Predavanje 13: Regio nasalis Seminar 16: Nos i paranazalni sinusi. Fossa infratemporalis et pterygopalatina Vježbe 18: Facies, fossa pterygopalatina et fossa infratemporalis-sekcija
XIX.	CJELINA 19: REGIO ORALIS ET MENTALIS. TRIGONUM SUBMANDIBULARE Predavanje 14: Cavum oris et trigonum submandibulare Seminar 17: Usna šupljina Vježbe 19: Trigonum submandibulare – sekcija
XX.	CJELINA 20: TRIGONUM CAROTICUM Predavanje 15: Trigonum caroticum Seminar 18: Pharynx Vježbe 20: Trigonum caroticum et pharynx – sekcija
XXI.	CJELINA 21: TRIGONUM MUSCULARE ET FOSSA JUGULARIS Predavanje 16: Trigonum musculare Seminar 19: Larynx Vježbe 21: Trigonum musculare et fossa jugularis
XXII.	CJELINA 22: REGIO CERVICALIS LATERALIS Predavanje 17: Regio cervicalis lateralis Seminar 20: Regio cervicalis lateralis Vježbe 22: Regio cervicalis lateralis – sekcija
XXIII.	CJELINA 23: REGIO PECTORALIS ET FOSSA AXILLARIS Predavanje 18: Regio pectoralis et fossa axillaris Seminar 21: Mišići ramenog obruča i pazušna jama Vježbe 23: Sekcija pazušne jame
XXIV.	CJELINA 24: TOPOGRAFSKA ANATOMIJA NADLAKTICE Predavanje 19: Topografska anatomija nadlaktice Seminar 22: Mišići nadlaktice i lakatna jama Vježbe 24: Sekcija nadlaktice i lakatne jame
XXV.	CJELINA 25: TOPOGRAFSKA ANATOMIJA PODLAKTICE I ŠAKE Predavanje 20: Topografska anatomija podlaktice i šake Seminar 23: Mišići podlaktice i karpalni kanal Vježbe 25: Sekcija podlaktice i šake
XXVI.	CJELINA 26: TOPOGRAFSKA ANATOMIJA PRSNOG KOŠA Predavanje 21: Medijastinum (sredoprsje)

		Seminar 24: Pluća i bronhi Vježbe 26: Sekcija prsnog koša						
	XXVII.	CJELINA 27: PREDNJI TRBUŠNI ZID I INGVINALNI KANAL Predavanje 22: Prednji trbušni zid i ingvinalni (preponski) kanal Seminar 25: Projekcije trbušnih organa na trbušnu stjenku Vježbe 27: Sekcija trbušne stjenke i ingvinalnog kanala						
	XXVIII.	CJELINA 28: PERITONEJ I MEZENTERIJ Predavanje 23: Peritoneum (peritonej, potrbušnica) i mesenterium (mezenterij) Seminar 26: Prostori u trbušnoj šupljini Vježbe 28: Sekcija trbuha						
	XXIX.	CJELINA 29: TOPOGRAFSKA ANATOMIJA TRBUŠNE ŠUPLJINE Predavanje 24: Topografska anatomija želuca, dvanaesnika, tankog i debelog crijeva Seminar 27: Organi trbušne šupljine Vježbe 29: Sekcija želuca, dvanaesnika, tankog i debelog crijeva						
	XXX.	CJELINA 30: TOPOGRAFSKA ANATOMIJA LEĐA Predavanje 25: Topografska anatomija leđa Seminar 28: Mišići leđa Vježbe 30: Sekcija mišića leđa						
	XXXI.	CJELINA 31: TOPOGRAFSKA ANATOMIJA RETROPERITONEUMA Predavanje 26: Topografska anatomija retroperitoneuma Seminar 29: Bubrezi i ureteri Vježbe 31: Sekcija retroperitoneuma						
	XXXII.	CJELINA 32: TOPOGRAFSKA ANATOMIJA MALE ZDJELICE ŽENE Predavanje 27: Topografska anatomija male zdjelice žene Seminar 30: Ženski spolni organi Vježbe 32: Demonstracija preparata ženskih spolnih organa						
	XXXIII.	CJELINA 33: TOPOGRAFSKA ANATOMIJA MALE ZDJELICE MUŠKARCA Predavanje 28: Topografska anatomija male zdjelice muškarca Seminar 31: Muški spolni organi Vježbe 33: Demonstracija preparata muških spolnih organa						
	XXXIV.	CJELINA 34: TOPOGRAFSKA ANATOMIJA NATKOLJENICE Predavanje 29: Topografska anatomija natkoljenice Seminar 32: Mišići stražnjice i natkoljenice Vježbe 34: Sekcija stražnjice i natkoljenice						
	XXXV.	CJELINA 35: TOPOGRAFSKA ANATOMIJA POTKOLJENICE I STOPALA Predavanje 30: Topografska anatomija potkoljenice i stopala Seminar 33: Mišići potkoljenice i stopala Vježbe 35: Sekcija potkoljenice i stopala						
	XXXVI.	Vježbe 36: Pred ispitne vježbe : glava i vrat						
	XXXVII.	Vježbe 37: Pred ispitne vježbe: Gornji i donji udovi						
	XXXVIII.	Vježbe 38: Pred ispitne vježbe: trup						
Jezik	Hrvatski jezik							
E-učenje	Nastava se izvodi uživo. U slučaju potrebe, online nastava putem platforme za e-učenje (Google Meet) je moguća sukladno odluci ustrojbene jedinice, do maksimalno 20% nastave.							
Metode poučavanja	Predavačke, interaktivne i aktivno-iskustvene							
Oblici provjere znanja (označiti - Bold)								
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita			
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični	
Alokacija bodova i udjela u ocjeni								
Obveze studenata		Kod ishoda učenja		Sati opterećenja		Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni
Pohađanje nastave				215		7,17		

Predrok/parcijalni pisani ispiti (A1 + A2)	IU- MFM203-1 IU- MFM203-2 IU- MFM203-3 IU- MFM203-4	205	6,83	50%
Praktični ispit	IU- MFM203-5 IU- MFM203-7 IU- MFM203-8	60	2	20%
Završni usmeni ispit	IU- MFM203-2 IU- MFM203-3 IU- MFM203-4 IU- MFM203-5 IU- MFM203-6 IU- MFM203-7 IU- MFM203-8	150	5	30%
Ukupno		630	21	100%

Način izračuna konačne ocjene

Završna ocjena se računa na temelju pondera. Pismeni ispit nosi 50% ocjene, praktični ispit nosi 20% ocjene, a usmeni ispit nosi 30% ocjene. Detaljan opis naveden je u dodatnim informacijama o predmetu.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Ana Marušić, Ivica Grković i Jelena Krmpotić Nemanić. Anatomija čovjeka. 3. korigirano izdanje. Medicinska naklada Zagreb 2023.		x	x				x			
	Sobotta. Atlas anatomije čovjeka. Svezak 1, 2 i 3., Jastrebarsko: Naklada Slap; 2013.		x	x							atlas
Dopunska	Netter, F.H. Atlas of human anatomy, ICON Learning Systems. 3rd Bk&Cdr edition. Teterboro, NJ; 2003		x		x						atlas

Dodatne informacije o predmetu:

Nastava iz anatomije sadrži 215 sati i sluša se tijekom 12 tjedana. Tu je uključeno i vrijeme za spremanje dva parcijalna ispita, te prvi ispitni rok.

Ispit iz anatomije se sastoji od tri dijela: pismeni, praktični i usmeni.

Za vrijeme nastave održat će se **dva parcijalna pismena ispita**.

Prvi parcijalni ispit se sastoji od 50 test-pitanja, a **drugi parcijalni ispit** se sastoji od 100 test-pitanja s višestrukim odgovorom. Svako točno pitanje donosi po jedan bod.

Također, za vrijeme nastave provoditi će se **kontinuirana provjera znanja**, studenti će svaki dan raditi kvizove. Kvizovi se ne ocjenjuju (evidentira se samo prolaz/pad), a ovisno od uspjeha student može dobiti do pet dodatnih bodova na pojedinom parcijalnom ispitu koji se zbrajaju sa točnim odgovorima.

Na osnovi ukupnog broja bodova (točni odgovori iz parcijalnog ispita + dodatni bodovi), parcijalni ispiti se ocjenjuju na sljedeći način:

Pismeni ispit ocjenjuje se na sljedeći način:

manje od 60% točnih odgovora = nedovoljan (1)

od 60% do 70% = dovoljan (2)

od 71% do 80% = dobar (3)

od 81% do 90% = vrlo dobar (4)

od 91% do 100% = izvrstan (5)

Jednom položen parcijalni ispit vrijedi cijelu akademsku godinu i taj dio gradiva se neće morati ponovno pismeno polagati.

Nakon položenog pismenog dijela slijedi praktični ispit.

Na praktičnom ispitu bit će označeno 25 anatomskih struktura na preparatima. U obzir mogu doći sve vrste preparata – humani plastificirani, plastični modeli kao i tijela darovatelja. Za prolaz na praktičnom dijelu student mora pravilno imenovati i napisati najmanje 18 označenih struktura.

Manje od 18 bodova = nedovoljan 1

18-19 bodova = dovoljan 2

20-21 bod = dobar 3

22-23 boda = vrlo dobar 4

24-25 bodova = izvrstan 5

Jednom položen praktični ispit vrijedi cijelu akademsku godinu.

Nakon položenog praktičnog ispita, slijedi usmeni dio.

Na usmenom ispitu student izvlači 7 kartica s pitanjima koja su podijeljena u isto toliko kategorija. Student treba usmeno pokazati osnovno znanje iz svih dijelova gradiva koje je izvukao da bi se njegov odgovor smatrao zadovoljavajućim.

Završna ocjena se računa na temelju pondera. Pismeni ispit nosi 50% ocjene, praktični ispit nosi 20% ocjene, a usmeni ispit nosi 30% ocjene.

Na ispitnim rokovima studenti su obavezni najprije položiti dijelove koje nisu položili na parcijalnim ispitima. Nakon položenog kompletnog pismenog ispita, student pristupa praktičnom, a nakon položenog praktičnog ispita pristupa usmenom dijelu ispita.

Studijski program	MEDICINA						
Ciklus	INTEGRIRANI	Vrsta	SVEUČILIŠNI				
Smjer	MEDICINA	Modul	-				
Godina studija	1	Semestar	I				
Naziv predmeta	KAKO NAPRAVITI VLASTITI ORGAN	Kod predmeta	MFMI01				
ECTS	1	Status	IZBORNI				
Broj sati nastave			Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa	
			8	10	7	-	
Nastavnici	dr. sc. Sandra Kostić, izv. prof.		8	10	7	-	
Ciljevi predmeta	Cilj ovog kolegija jest pružiti studentu znanja o postupcima tkivnog inženjerstva i proizvodnje regenerativnih bioloških materijala.						
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU) Student:				Kod ishoda učenja predmeta	Kod IU na razini studijskoga programa	
	- Opisuje i raščlanjiva glavna područja u biotehnologiji				IU- MFMI-1	IU-M7	
	- Opisuje i objašnjava osnovne karakteristike medicinske biotehnologije uz primjere unutar ovog polja				IU- MFMI-2	IU-M1	
	- Opisuje i raščlanjiva proces tkivnog inženjerstva: odabir stanica, bioreaktora i nosača potrebnih za bioinženjerstvo organa				IU- MFMI-3	IU-M2	
	-Objašnjava pozitivne i negativne strane korištenja matičnih stanica u tkivnom inženjerstvu				IU- MFMI-4	IU-M2	
	- Objašnjava etičke probleme vezane za bioinženjerstvo organa				IU- MFMI-5	IU-M12	
Preduvjeti za upis predmeta	Sukladno pravilniku o integriranom studiju						
Sadržaj predmeta	Tjedan/turnus		Tema				
	Predavanja		(P1) Uvod u biotehnologiju (P2) Uvod u tkivno inženjerstvo (P3) Matične stanice u tkivnom inženjerstvu (P4) 3D printeri u biotehnologiji				
	Seminari		(S1) Glavni princip tkivnog inženjerstva: odabir stanica, nosača, bioreaktora (S2) Tkivno inženjerstvo specifičnih organa (S3) Najvažnija dostignuća u području bioinženjerstva umjetnih organa i njihov terapijski potencijal				
	Vježbe		(V1) Tkivno inženjerstvo specifičnih organa				
Jezik	Hrvatski jezik						
E-učenje	Nastava se izvodi uživo. Online nastava moguća do maksimalno 20% ukupne satnice predmeta						
Metode poučavanja	Predavačke, interaktivne						
Oblici provjere znanja (označiti - Bold)							
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita		
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni							
Obveze studenata		Kod ishoda učenja		Sati opterećenja	Udio u ECTS-u		Udio u ocjeni
Pohađanje nastave				25	0,8		
Seminarski rad		IU- MFMI-3 IU- MFMI-4 IU- MFMI-5		2	0,1		
Pismeni ispit		IU- MFMI-1 IU- MFMI-2 IU- MFMI-3 IU- MFMI-4 IU- MFMI-5		3	0,1		

Ukupno				30		1		100%			
Način izračuna konačne ocjene											
Konačna ocjena je opisna, položio/položila, nakon odrađivanja seminarskog rada i pismenog ispita.											
Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Tissue Engineering: Toward a New Era of Medicine. Shafiee A, Atala A. Annu Rev Med. 2017.		x		x				x		
	Tissue engineering: from the bedside to the bench and back to the bedside. Sahakyants T, Vacanti JP. Pediatr Surg Int. 2020.		x		x				x		
	Materijali (prezentacije)	x		x	x						
Dopunska	Meyer U, Meyer TH, Handschel J, Wiesmann HP (2009) Fundamentals of Tissue Engineering and Regenerative Medicine, Springer, New York.		x		x			x			
Dodatne informacije o predmetu:											

Studijski program	MEDICINA					
Ciklus	INTEGRIRANI	Vrsta	SVEUČILIŠNI			
Smjer	-	Modul	-			
Godina studija	1	Semestar	2			
Naziv predmeta	Razvoj i prirodene anomalije bubrega	Kod predmeta	MFMI02			
ECTS	1	Status	IZBORNI			
Broj sati nastave			Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
			8	10	7	-
Nastavnici	dr. sc. Katarina Vukojević, prof.		6	8	5	
	dr. sc. Fila Raguž, doc.		2	2	2	
Ciljevi predmeta	Cilj ovog kolegija jest pružiti studentu znanja o razvoju i histološkoj građi bubrega i urotrakta te razumijevanje normalne funkcije urogenitalnog sustava i patoloških promjena na mikroskopskoj razini. Zadaci nastave jesu osposobljavanje studenta da građu genitourinarnog sustava shvati kao cjelinu sastavljenu od pojedinih međusobno povezanih cjelina, te da na temelju vlastitog iskustva mikroskopiranjem stekne sigurnost u prepoznavanju važnih histoloških struktura.					
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja (IU) Student:				Kod ishoda učenja predmeta	Kod IU na razini studijskoga programa
	Objasniti i povezati temeljne spoznaje razvoja bubrega i urinarnog trakta				IU-MFMI-1	IU-M1
	Opisati i povezati znanja o normalnoj strukturi i funkciji bubrega i urinarnog trakta				IU-MFMI-2	IU-M2
	Objasniti poremećaje strukture i funkcije organa mokraćnog sustava te procijeniti i argumentirati uzročnu povezanost djelovanja unutarnjih i vanjskih čimbenika vezanih za nastanak prirodnih anomalija bubrega i urinarnog sustava.				IU-MFMI-3	IU-M4
Preduvjeti za upis predmeta	Sukladno pravilniku o integriranom studiju					
Sadržaj predmeta	Tjedan/turnus		Tema			
	turnus		Razvoj genitourinarnog sustava			
	turnus		Anatomija i fiziologija bubrega			
	turnus		Prirodene anomalije bubrega i urotrakta			
	turnus		Genetska podloga razvoja CAKUTa			
	turnus		Klinički aspekt bubrežnih bolesti			
Jezik	Hrvatski jezik					
E-učenje	Nastava se izvodi uživo. Do maksimalno 20% nastave može se održati online.					
Metode poučavanja	Predavanja, seminari, vježbe					
Oblici provjere znanja (označiti - Bold)						
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita	
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni praktični
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni						
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u	Udio u ocjeni	
Pohađanje nastave			25	0,8	20%	
Praktični/projektni zadatak			2	0,1	30%	
Pismeni ispit		IU-MFMI-1 IU-MFMI-2 IU-MFMI-3	3	0,1	50%	
Ukupno			30	1	100%	
Način izračuna konačne ocjene						
Ocjenjivanje je opisno.						

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	ost.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Sadler T.W. Langmanova medicinska embriologija. Školska knjiga Zagreb, 2008 (odabrana poglavlja)		x	x				x			
	Sapunar D, Saraga Babić M. Puljak L, Vukojevic K, Lovric-Kojundzić S, Carev D. Histology atlas on CD. University of Split School of Medicine, Split, Croatia	x		x							x
	Handouts sa predavanja	x		x						x	
Dopunska	Junqueira LC, Carneiro J, Kelley RO. Basic Histology, 13th Edition: Text and Atlas		x	x				x			
	Sobotta – Histology atlas		x	x							x
Dodatne informacije o predmetu:											